

ANN PETRY VE AMERİKAN ROMANINDA ETNİSİTE VE IRKÇILIK

Ann Petry and Ethnicity and Racism in American Novel

Önder ÇAKIRTAS¹

ÖZET

Bu makale Amerika’da ırk ayrımcılığına maruz kalan siyahların, siyah bir yazar olan Ann Petry tarafından ele alınışıyla dönemin siyahlar üzerindeki sosyal ve psikolojik etkilerini açığa çıkarmayı amaçlamaktadır. Başkişi olarak seçilen siyah bir kadının, yaşadığı köyde tüm baskılara ve zorluklara karşın hayata tutunuşu, psiko-sosyal açıdan nasıl resmedildiği Ann Petry’nin taraflı tutumuyla aktarılmaya çalışıldı. Ann Petry, incelediğimiz çalışmada, ten renginden dolayı ırkçı davranışlara maruz kalan bir karakter aracılığıyla, Amerikan toplumunda var olan ırkçılık sorununu aktarmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ann Petry, Etnisite, Köle, Irkçılık.

ABSTRACT

This paper, through the novel of Black woman novelist Ann Petry, aims to clarify the social and psychological impacts of the period in which the Blacks were pointed as a target for racist discriminations. In this study, we tried to show the survival of a black heroine against all the injustices and tortures towards her and her portrayal in respect with psycho-social perspectives together with the partiality of Ann Petry as a black person. Ann Petry tries to display the identity problem in American community by portraying a character who is a victim of racist behaviors just because of her skin color.

Key Words: Ann Petry, Ethnicity, Slave, Racism.

GİRİŞ

Amerikan Edebiyatı’nda ırkçılık ve etnisite farklı dönemlerde farklı yazarlar tarafından sıklıkla işlenmiştir. Beyazların üstünlük anlayışı ve kölelerin neredeyse tamamının siyahlardan oluşması beyaz-siyah ayrımcılığının temelini oluşturmuştur. 19. yüzyıl ‘ırkçılık’ olgusu bakımından bir dönüm noktası oluşturur. Irkçılık dönemin yazarları tarafından yaratıkları başkişilerle somutlaştırılmaya çalışılmış ve siyah yazarların konuya gösterdikleri yoğun ilgi nedeniyle eşitsizlik ve ayrımcılık olgularına tepkiler artmaya başlamıştır.

Irkçılık Kavramı

Edebiyatta ırkçılık olgusu farklı biçimlerde tanımlanmıştır. En genel anlamıyla ırkçılık, insanlar arasındaki biyolojik farklılıkların kültürel veya bireysel meseleleri de tayin etmesi gerektiğine ve doğal sebeplerle bir ırkın (çoğunlukla kendi ırkının) diğerlerinden üstün olduğuna ve diğerlerine hükmetmeye hakkı olduğuna duyulan inanç veya bu değerleri kabul eden doktrin olarak ifade edilmektedir.²

Yazarlar ve düşünürler ırkçılık olgusunu kendi bakış açılarına göre ya da toplumsal yapıdaki farklı yaklaşımlarla açıklamaya çalışmışlardır. Bu açıklamalar, yazarların içinde buldukları toplumun değer yargılarına ve yazarların belli toplumsal normları kendi bakış açılarıyla ifade etmeleriyle şekillenmiştir. Kwane Anthony Appiah ırkçılık olgusunu “Bir türün bütün üyeleri,

¹ Arş. Gör. Bingöl Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, ocakirtas@bingol.edu.tr

² <http://tr.wikipedia.org/wiki/Irkçılık>

hangi ırktan olduklarını belirlememizi sağlayan kalıtsal özelliklere sahiptir, böyle bir durumda ırkın bütün üyeleri sadece birbirleri ile belirli kişisel özellikleri ve eğilimleri paylaşırlar³ şeklinde tanımlar. George Fredrickson'ın ırkçılık kavramına yaklaşımı göz önüne alındığında, Amerika'da etnik kimliklerle ve 'ten rengi' ile ilişkilendirilen kölelik kavramına vurgu yaptığı görülmektedir. Fredrickson "ben aşağılayıcı bir kelime olan ırkçılığı kullanmak istemem çünkü en azından köleciliğe karşı olan kadın ve erkekler, siyahların ayırıcı özelliklerini aşağılayıcı ve köleleştirici bir şey olarak görmüyorlardı"⁴ diyerek siyahlara atfedilen bir takım özelliklerin ırkçılıktan çok 'aşağılama' amaçlı kullanıldığı üzerinde durmuştur. Aynı şekilde Frantz Fanon *Siyah Deri, Beyaz Maske* adlı eserinde efendi-köle diyalektiğini özetlerken bu iki uzlaşmaz varlık olgusu arasındaki paradigmayı beyazlarla siyahların ilişkisine yansıtır.⁵ Bir ırkın diğer ırk ile bağlantısının -efendi köle şeklinde de olsa - kaçınılmaz olduğunu belirten Fanon, sosyal statüye bakılmaksızın iki tarafın da birbirini tanıması ve kabul etmesi gerektiğini, dolayısıyla ırk üstünlüğünün sözkonusu olamayacağını açıklar. Fanon'un "... şu ana dek hep daha insani bir dünya için, karşılıklı tanımanın egemen olduğu bir dünya için savaştım, savaşıyorum"⁶ sözleri kişilerin ırk ya da sosyal üstünlük olmadan birbirini kabul etmesi gerektiğine işaret eder.

Ann Petry, Etnisite ve Irkçılık

Amerika'da özellikle 19. yüzyılda uç boyutlara ulaşan siyah-beyaz ayrımcılığı, çeşitli yazarların ırkçılık temalı konular işlemede son derece önemli bir etkiye sahiptir. Beyazların siyahlar üzerindeki baskıcı tavırları, aslında Beyazların "kendi ırkının her yönüyle üstün olduğuna inanmasıyla"⁷ başlamıştır. 1940'larda, Afrika kökenli Amerikalı yazarlar tarafından, siyahların karşılaştığı zorlukları ve maruz kaldıkları ırkçı davranışları aktaran üç önemli yapıt kaleme alınmıştır. Bu yazarlar yapıtlarında 'ırkçılık' olgusuna doğrudan bir yaklaşımda bulunmasa da siyahların karşılaştığı zorlukları yansıtmaları yapıtların özünü oluşturmuştur. Bunlardan Richard Wright'ın *Native Son* adlı yapıtı dönemin sosyal ve psikolojik yansımalarını ele alan ve ırkçılık, yoksulluk ve cinayet konularını işleyen önemli bir yapıttır. Ann Petry'nin *The Street* adlı romanı ırk temelli haksızlığa ve cinsel baskıya maruz kalan bir kadının dramını işler. Uluslararası en çok satan yapıtlardan olan *Knock on Any Door*, ebeveyn ilgisizliği ve yoksulluk etkisiyle 1970'lerde beyaz birine ait bir bankanın soyulması yüzünden polis şiddetine maruz kalan Willard Motley'in tasvir ettiği İtalyan kökenli genç bir Amerikalının polisi öldürmesini konu edinir.

Afrika kökenli Amerikalı bir yazar olan Ann Petry de kendi kimliğinin maruz kaldığı durumu yansıtan yapıtlar kaleme almıştır. Petry, *Tituba of Salem Village* adlı romanında siyah insanların karşılaştığı bir takım zorlukları aktarır. Salem köyünde efendilerine hizmet eden iki kölenin hayatını konu edinen roman, 1692'de ülkede bir korku atmosferininin zeminini oluşturan cadı avlarının insanlar üzerindeki etkisini aktarır. Püritenizm mezhebine mensup bir halkın şeytan ve cadılara yönelik tepkilerini iki siyah karakter aracılığıyla anlatan Ann Petry, dramatik gerçekleri de gün yüzüne çıkarır. Romanın özeti şöyledir: Barbados'tan Salem'e getirilen John ve Tituba çifti efendilerine sadık iki siyah köledir. Tituba'nın çeşitli bitkisel yöntemlerle insanları iyileştirebilme yeteneği ve bir takım farklı tutum ve davranışları, siyah oluşu dönemin korkusu haline gelen cadılık ile itham edilmesini hızlandırır. Aslında romanda kötü bir karakteri canlandıran Abigail'in onu suçlamasıyla başlayan bu durum, diğer kişilerin de Tituba'yı suçlamasıyla hız kazanır. Cadı olduğu düşünülen Tituba'nın yargılanması ve sonunda da öldürülmesi istenir. Bu arada Tituba ile ilişkisi olan kişilerin de aynı şekilde büyülendiği ve cadı olduğu düşünülür. Bu nedenle insanlar Tituba ve John'dan uzaklaşmaya başlar. Şehirden farklı yargıçların gelmesiyle kendilerine dava açılan Tituba ve diğer birkaç kişinin cadı olup olmadığının kesinleşmesi için incelemeler yapılır. Suçlu-suçsuz onlarca kişi tutuklanıp, öldürülür.

Petry bu yapıtta, iki siyah kölenin hayatta kalma mücadelesini, yaşama sevincini, karşılaştığı tüm haksızlıklara karşı direnmelerini trajik ve realist ifadelerle yansıtır. Tituba, Petry'nin direnen yönünü simgeler. Tituba Petry'nin hırslı bir şekilde hayata tutunma çabasını, onun 'iyi ve becerikli, siyah bir kadın' olarak çok boyutlu yönünü yansıtır. Petry, Tituba ve John aracılığıyla bir

³ Appiah, Kwame Anthony. "Racisms" in *Anatomy of Racism*, ed. David Theo Goldberg, Minneapolis, 1990. S.222.

⁴ Daniel Hindes, *The trouble with identy*, <http://www.danielhindes.com/blog/archives/2005/04/racism/us/racia/.html>

⁵ Fanon, Frantz. *Siyah Deri, Beyaz Maske*. Çv. Cahit Koytak. Versus Kitap Yayınları. İstanbul, 2009. S. 176.

⁶ Fanon, Frantz. *Siyah Deri, Beyaz Maske*. Çv. Cahit Koytak. Versus Kitap Yayınları. İstanbul, 2009. S. 178.

⁷ www.Englishwikipedia.org

toplumun hayatta kalma mücadelesini aktarır. Tituba bir bakıma Petry'dir; hayatı boyunca uğradığı bütün haksızlıklara karşın hayatta kalma çabısından vazgeçmeyen ihmal edilen yoksul siyahların sorunlarının farkında olan bir yazardır.

Yazarlık kariyerine İngilizce öğretmeninin “istersen yazar olabilirsin”⁸ teşvikiyle başlayan Petry, Amerika'daki siyahların sorunlarını yakından gördükten sonra yazar olmaya karar verir. Özellikle *The Street* romanıyla dikkatleri üzerine çeken yazar, toplumdaki ırk kaynaklı sorunların kişileri sosyal ve psikolojik açıdan ne derecede etkilediğini yansıtır. Yapıtlarının çoğunda ırkçılığa gönderme yapan yazar, *Tituba of Salem Village* adlı yapıtında da Amerika'nın geçmişindeki ırkçı uygulama ve politikalara yönelik tarihi bir utancı siyah bir başkarakter ile tasvir eder. Bu yapıt, daha çok Petry'nin, Amerika'da yaşanmış bir takım olayların, haksız ve sürekli olarak siyahlarla ilişkilendirilmesine yönelik tepkisidir. 1692'de yaşanmış cadı avlarının anlatıldığı romanda temel vurgu siyah beyaz ayrımcılığıdır.

Bu yapıtta, iki siyah köle olan Tituba ve John daima huzurlu ve oldukça sakin bir hayatı arzulamalarına karşın, hiçbir şekilde bu arzuya ulaşamazlar. Yaptıkları tek şey ‘iyi insanlar olarak’ çevrelerindeki kişilere yardımcı olmak ve bu uğurda hayatlarını sürdürmektir. Bunu sağlamak için sadece sıradan insanlar gibi davranırlar. Sergiledikleri tüm davranışları tamamen doğaldır. Ancak, onların sahip olduğu ‘ten rengi’, sahip oldukları konumu belirleyen en büyük etkidir. Doğal davranışlarının doğallığını bozan tek sorun ‘siyah’ bir ten renginden dolayı toplum tarafından dışlanmalarıdır.

Köle olarak sahiplerine karşı asla isyankâr değillerdir. Ann Petry'nin bu iki karakteri bu şekilde sürekli eziyet gören siyah köleler olarak tasvir edişinin çeşitli gerekçeleri vardır: Birincisi, yazarın kendi kimliğinin etkisinde kalarak ve hayatından örnekler katarak bunu aktarma isteği, ikincisi ise Amerika'da Harlem sokaklarını dolaşırken, zengin Amerikan toplumu içinde ilk kez kendi rengini taşıyan insanların yoksulluklarını görmesi, aynı kişilerin sadece siyah olmalarından ötürü hor görülmeleri ve toplum tarafından ikinci sınıf olarak değerlendirilmeleridir. Tituba'nın son derece olumlu özellikler taşıması Petry'nin taraflı tutumunu gösterir. Tituba sadece becerikli bir hizmetçi değil, aynı zamanda oldukça deneyimli bir bakıcıdır. Hem evin hanımına hem de evin küçük kızına mükemmel bir şekilde bakıcılık yapar. En büyük hayali doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği yeri ziyaret etmektir. Söz konusu bu yer ırk temelli yaklaşımlardan uzak ve Tituba açısından bütün insanların ‘tek renk’ olduğu Barbados'tur. Yazarın Barbados'u Tituba için ütopyik bir mekan gibi ele alması simgeseldir; Siyahların arzuladığı fakat ulaşamadığı toplumsal konuma işaret etmek ister. Tituba'nın eşi John bulunduğu toplumda ulaşamayacak bir konumda olabileceğini düşünen tipik bir siyahtır. Tek arzusu saygıdeğer bir ‘beyaz’ gibi muamele görmektir. Tituba ulaşamadığı konumuna hayal ettiği ‘Barbados’ ile ulaşmaya çalışırken, John bu düşünüyü ‘beyaz bir adam’ gibi saygı görme ile gerçekleştirmek ister. John, kendisinin ve eşinin ‘ten renginden’ dolayı suçlanmaktan korkarlar. Bu korkunun anlaşılabilir, açık bir nedeni vardır. Kölenin sarf ettiği sözler bu durumun yansımasıdır: “Bu köy benim için güvenilir değilse, senin için de değildir. Burada ne olursa olsun suçlanacak kişi her zaman bizleriz. Baca tutuşursa, sebep ne? Kölenin hatası. Kedi tereyağını yerse, sebep? Kölenin hatası. Yumurta bulunamazsa, kölenin hatası.”⁹

Tituba ve John romanın başından sonuna kadar hayata tutunmaya çalışırlar. Tituba böylesi bir toplumda yaşama isteksizliğini sürekli tekrarlar ancak kölelerin tek çaresi bu topluma katlanmak ve hayatta kalabilmektir.

Tituba, “John bu evi sevmiyorum...”.

John “Suss”. “Başka seçeneğimiz yok. Burada kalmak zorundayız.”... “Unutma ki kölelerin efendilerinin takipçisi olmaktan başka seçenekleri yok. Ve şunu da unutma ki köleler hayatta kalmak zorunda. Biz ölmeyeceğiz.”¹⁰

Petry, Tituba'yı sadece siyah bir köle olarak görmez. Maryse Condé siyah bir karakterin ‘cadı’ olduğu gerekçesiyle suçlu bulunmasını ırkçı bir yaklaşım olarak değerlendirir. Condé'ye göre “Tituba'nın dünyasında, ‘cadı’ sözcüğü kaderi belirleme bakımından ‘köle’ sözcüğüne oranla daha baskındır. Kölelere yardım edilebilir ve korunabilir ancak cadıların yakılması

⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Ann_Petry

⁹ Petry, Ann. *Tituba of Salem Village*. HarperCollins, 1991. S.156–157.

¹⁰ Petry, Ann. *Tituba of Salem Village*. HarperCollins, 1991. S.71.

gerekir".¹¹ Yapıtın konu edindiği tarih itibariyle kadınların toplumsal statülerine bakıldığında, zaten ikinci planda oldukları görülmektedir. Erkek egemen bir toplum içinde yer edinmeye çalışan kadının ayrıca köle olması iki kez aşağılanması demektir. John'un, borç alınan bir hayvana karşılık Deacon Ingersoll'a "kiralık olarak verilmesi"¹² siyahlara biçilen değeri açıkça göstermektedir. Trudier Harris, siyah kadınların durumunu şöyle betimler;

Bu dönem kadınların, sırf kadın oldukları için insan-dışı bir varlık olduklarına inanıldığı, hatta şeytanla aynı kategoride değerlendirildikleri bir dönemdir. Koloniler halinde yaşayan bu ülkede yaşayan insanların, böylesi bir durumun üstesinden nasıl geldiklerini din ve büyü olgusuyla açıklamak nerdeyse yersizdir.¹³ Tituba'nın ten rengi, onun toplumsal rolünü ve kişilerin ona karşı ırkçı şekilde yaklaşımlarını belirginleştirmektedir. Dönemin Amerikan toplumuna bakıldığında köylülerin Püritenizme sıkı bir şekilde bağlı oldukları görülür. Büyücülüğün şeytanın bir parçası olduğu düşünülen bir dinde, kadınların doğaüstü güçlere sahip olması onların kesinlikle 'kötü' olduklarına dair bir işaret olarak kabul edilmiştir. Petry'nin bu yapıtta ısrarla vurgulamaya çalıştığı konu 'cadı' damgası vurulan kadınların siyah olmalarıdır. Petry, toplumun her olumsuzluğu siyahlara yüklemesini protesto eder. İyi biri olmasına karşın, Tituba'ya 'cadı' yakıştırmasının yapılması, çeşitli bitkisel yöntemlerle insanları iyileştirmek gibi mucizevî güçlerini acı çeken insanlar ve toplumun mutluluğu için kullanmasından kaynaklanır. Ne var ki yaptıklarına karşılık kendisine asla "saygı, hayranlık ve şükran"¹⁴ duyulmaz. Aksine, toplum tarafından kötülüğün kaynağı olarak görülür. Salem'deki bu ırkçı söylemler önceleri ten renginden dolayı sadece Tituba'ya yöneliktir. Ancak, daha sonraları "1692'de Massachusetts, Salem Köyü ve civarında Mart ve Ekim ayları arasında, 200'den fazla kişi cadılık yapmakla suçlanıp, tutuklanmış, yargılananların tümü ölüm cezasına çarptırılmıştır. Dört kişi de hapiste cezasını çekerken ölmüştür".¹⁵

Petry, yapıtının birçok yerinde kölelerin özgürce hareket edemediklerinden söz eder. Tituba ve John karakterleriyle siyahların 'ötekiliğine' göndermede bulunur. Tituba'nın kardeşi gibi sevdiği Betsey bile Tituba'nın kabiliyetlerini gördüğünde onu cadılıkla itham eder. Betsey "Sen, iyi şeyler mi yapıyorsun? Sen bir zencisin, Tituba! Sen sadece kötülük yapabilirsin. Sen bir şeytansın"¹⁶ ifadesinde kullanarak Tituba'nın rengini ırkçılığa varacak bir biçimde anımsatır. Bu aynı zamanda etnik ayrımcılığın ulaştığı boyut açısından da oldukça önemlidir.

Petry'ye beyazlar, siyahları köleleştirerek zaten onları ikinci sınıf insan konumuna itmişlerdir. Köleler alınıp satılan birer metaya dönüştürülmüştür. Köleler de kendilerini efendilerinin hizmetkârları olarak gördükleri için sahip oldukları her şeyin aslında efendilerine ait olduğunu varsayımlardır. Abigail ile John arasında geçen konuşma bu durumu oldukça açık bir şekilde yansıtmaktadır.

Sessizce John'a, "Ona Pim'in, şu köle olan çocuğun, bu şarkıyı söylediğinden bahsetmedin. Neden söylemedin?" dedi.

John, "Çünkü köleler ve mahkûmlar birbirlerine hikâye anlatmazlar" dedi.

"Neden?"

"Çünkü sahip oldukları hayat onların değil. Efendileri yani onların sahipleri onlara sahip çıkmaz. Kimse onlara sahip çıkmaz. Bu yüzden onlar kendilerine ve birbirlerine sahip çıkmak zorundadır."¹⁷

Siyah ve köle olarak efendileri boyun eğmekten başka çaresi olmayan bu insanlar doğal olarak kendilerini 'hiç_bir yere ait hissetmemeye' iter. 'Hiç_bir yere ait olamama' düşüncesi romanın birçok yerinde farklı ifadelerle vurgulanır. Tituba ve John başta olmak üzere roman

¹¹ Condé, Maryse Elisabeth Mudimbé-Boyi. "Giving Voice to Tituba: The Death of the Author?" in *World Literature Today*, 1993. S. 108.

¹² Petry, Ann. *Tituba of Salem Village*. HarperCollins, 1991. S. 81.

¹³ Harris, Trudier. "Before the Stigma Race: Authority and Witchcraft in Ann Petry's *Tituba of Salem Village*," in *Recovered Writers/Recovered Texts*, edited by Dolan Hubbard, University of Tennessee Press, 1997. S. 105.

¹⁴ Condé, Maryse Elisabeth Mudimbé-Boyi. "Giving Voice to Tituba: The Death of the Author?," in *World Literature Today*, 1993. S. 17.

¹⁵ Tucker, Veta Smith. "Purloined Identity: The Racial Metamorphosis of Tituba of Salem Village. *Journal of Black Studies* 30.4 (2000): 624.

¹⁶ Condé, Maryse Elisabeth Mudimbé-Boyi. "Giving Voice to Tituba: The Death of the Author?," in *World Literature Today*, 1993. S. 77.

¹⁷ Petry, Ann. *Tituba of Salem Village*. HarperCollins, 1991. S.86.

kişileri, giydikleri giysilerden yedikleri yiyeceklere kadar hiçbir şeyin kendilerine ait olmadığını, dolayısıyla kendilerine ait bir hayat sürdürmediklerini belirtirler. Romanda oyun kartları alınan hizmetçilerden birinin “Bu kartlar benim gerçekten sahip olduğum tek şey”¹⁸ demesi bu durumu dramatik şekilde örnekler.

Bu dönemde Amerika’da cadıların “doğa ve insan üzerinde güçleri olduğu ve cadıların şeytanla işbirliği yaptıklarına inanıldığı için insanlar ve doğaüstü olaylar arasındaki engelleri ortadan kaldırdıkları”¹⁹ düşüncesi ağır basmıştır. Bu bakış açısıyla hareket eden insanlar, cadılıkla itham ettikleri siyahları şeytanın dostu olarak değerlendirmişlerdir. Bu o kadar açıktır ki Petry roman sonuna doğru toplumun ırkçı söylem ve tutumlarını daha belirgin ifadelerle ortaya koyar.

“Siyah adam kim? Bir köle mi?” diyerek araya girdi.

Şaşırılmış şekilde “Bir köle?” diye tekrarlardı. “Tabi ki değil. Onlar Şeytana siyah adam diye hitap ediyorlar. Çok defa Şeytanı uzun siyah adam olarak betimlemişlerdir.”²⁰

Toplum baskısı, roman kişilerinde kimlik sorununa yol açar. Tituba’nın ten rengi çevresine karşı uygun olmayan tutum ve davranışlar sergilemesine açar. Kendilerini ait hissetmedikleri bir toplumda var olma ile yok olma arasında belirsiz bir hayat sürerler. Birçok yazar Petry’nin, Tituba karakteriyle, yansıttığı bu durumu siyahların yaşadığı kimlik krizi ile açıklamaya çalışmıştır. Tituba’nın kurtuluşu cadılıkla ilgili bir takım faaliyetler yaptığını itiraf etmesinden geçer. Çünkü bu dönemde “Massachusetts’de bir cadının cadı olduğunu belirtmesi durumunda, hayatının bağışlanacağına dair bir kanun maddesi vardır”²¹. Titubapsikolojik olarak bu baskıcı, hor gören, ezen ve hakaret eden toplumdan kurtulmak için bir şeyler yapmak zorundadır. Suçlu olmadığı halde ‘potansiyel suçlu’ olarak kabul edilişi Tituba’nın davranışlarını etkiler ve cadı olduğunu kabul eder. “Tituba’nın, ‘çocukları’ korumak için cadılık faaliyetlerinde bulunduğunu itiraf etmesiyle birlikte ırk, ten rengi ve kötü büyücü ile ilişkilendirmeler aşırı şekilde artar”²². Bütün bunlara bakıldığında siyahların dönemin Amerikan toplumundaki konumları, varoluş, kimlik ve etnik yapı etrafında geliştiği söylenebilir. Tituba’nın özgür iradesi hiçe sayılarak Avrupa’dan Amerika’ya getirilmesi ile özgürlük adına yola çıkan Avrupalılar arasında ten renginden dolayı hor görülüşü tam bir çelişkidir. Bu durumu Condé “İrki, doğduğu coğrafya ve sosyal statüsü göz önüne alındığında, Tituba marjinalliğin sembolüdür ve Tituba, sadece hakkında konuşulan bir nesneyi andıran sessiz bir ‘egzotik öteki’ olarak anlaşılır”²³ sözleriyle ifade eder. ‘Öteki’ ve ‘önemsiz’ biri olarak toplum tarafından yalnızlaştırılması, kaynağını etnik ve ırkçı yapılanmadan alarak trajik sonların oluşmasına sebep olmuştur. Tituba içinde bulunduğu toplumun kendisini ‘öteki’ ve ‘hiç’ olarak değerlendirmesini şu sözlerle belirtir:

Beni şaşırtan ve kaygılandıran onların içine gömüldüğü sohbet değildi. Sanki odanın eşliğinde duran ben değildim. Benim hakkımda konuşuyor fakat beni önemsemiyorlardı. Beni insan haritasından siliyorlardı. Ben bir hiçtim. Görünmezdim. Herkesin korktuğu güçlere sahip bir görünmeyenden daha görünmezdim.²⁴

Görüldüğü üzere ırkçılık çoğunlukla, kendi etnik kültür değerlerini tek ölçü olarak belirleyen, farklılık korkusu (zenofobi) yaşayan, ırklar arasında birleşmelere ve ilişkilere karşı çıkan ve milliyetçilik duygusunu yansıtan kavramları içerir. Farklı bir ten rengine, farklı bir etnik kökene sahip Tituba’dan korkan Amerikan toplumu bu özelliklere sahip kişileri korkutmuştur. Bu toplum, sosyal ayrımcılığı ve ırklar arasında fark gözetilmesini haklı bulduğu için davranışlarının doğruluğundan kuşku duymamıştır.

Suçsuz olduğu halde toplumun ırkçılık uğruna kendisine yönelttiği kinin kurbanı olan Tituba’nın hayatı, mucizevî bir şekilde bağışlanır ve on dört aylık mahkûmiyetten sonra yargılanır ancak ölüme mahkûm edilmez.

¹⁸ Petry, Ann. *Tituba of Salem Village*. HarperCollins, 1991. S. 144.

¹⁹ Haris, Trudier. “Before the Stigma Race: Authority and Witchcraft in Ann Petry’s *Tituba of Salem Village*,” in *Recovered Writers/Recovered Texts*, edited by Dolan Hubbard, University of Tennessee Press, 1997. S. 113.

²⁰ Petry, Ann. *Tituba of Salem Village*. HarperCollins, 1991. S. 202.

²¹ Condé, Maryse Elisabeth Mudimbé-Boyi. “Giving Voice to Tituba: The Death of the Author?” in *World Literature Today*, 1993. S. 101.

²² McWilliams, John. “Indian John and Northern Tawnies.” *New England Quarterly* 69,4 (1996): 588.

²³ Condé, Maryse Elisabeth Mudimbé-Boyi. “Giving Voice to Tituba: The Death of the Author?” in *World Literature Today*, 1993. S. 751–56.

²⁴ Condé, Maryse Elisabeth Mudimbé-Boyi. “Giving Voice to Tituba: The Death of the Author?” in *World Literature Today*, 1993. S. 751–56.

SONUÇ

Amerika'da siyah-beyaz ayrımcılığı ile başlayan fakat daha sonraları ülkede sosyal, psikolojik, tarihi ve politik sorunların oluşmasına sebep olan ırkçılık kavramı özellikle siyah yazarlar tarafından tepkisel bir şekilde ele alınmıştır. Amerikan Edebiyatı'nın önemli Afro-Amerikalı yazarı Ann Petry'nin bu yapıtında, ırkçılık ve ayrımcılık kavramları etnisite ve kölelik ile ilişkilendirilerek roman kişileri üzerinden psikolojik bir çözümlemesi yapılmış. Böylece ayrımcılık ve ırkçılık kavramlarının sosyal ve psikolojik yansımaları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Amerika'da siyah-beyaz ayrımcılığının temelini oluşturan dönem kölecilikle başlamış ve 19. Yüzyıl ırkçılığın çıkış tarihi olarak yansıtılmıştır. Bu noktada Amerika'da ırkçılığın niçin ortaya çıktığı verilen örneklerle somutlaştırılmıştır.

Ann Petry, Amerikan toplumunda onlarla bir arada yaşayan ve hor görülen farklı ten rengine sahip insanların sesini duyurmaya çalışmıştır. Bu çılgınları herkes duyduğu halde kimse etkili bir şekilde tepki vermemektedir. Tituba küçük görülen bir toplumun çılgılığıdır.

KAYNAKÇA

- APPIAH, Kwame Anthony. "Racisms" in *Anatomy of Racism*, ed. David Theo Goldberg. Minneapolis, 1990.
- CONDÉ, Maryse Elisabeth Mudimbé-Boyi. "Giving Voice to Tituba: The Death of the Author?," in *World Literature Today*, 1993.
- FANON, Frantz. *Siyah Deri, Beyaz Maske*. Çv. Cahit Koytak. Versus Kitap Yayınları. İstanbul, 2009.
- HINDES, Daniel, *The trouble with identity*,
<http://www.danielhinds.com.blog/archives/2005/04/racism/us/racia/.html> (15.09.2011).
- HARRIS, Trudier. "Before the Stigma Race: Authority and Witchcraft in Ann Petry's *Tituba of Salem Village*," in *Recovered Writers/Recovered Texts*, edited by Dolan Hubbard, University of Tennessee Press, 1997.
- MAUROIS, Antre. *Amerika Birleşik Devletleri Tarihi II*, çev: Fuat Gökbudak, İstanbul, osmanbey Basımevi, 1945.
- MCWILLIAMS, John. "Indian John and Northern Tawnies." *New England Quarterly* 69.4 (1996): 580–604.
- PETRY, Ann. *Tituba of Salem Village*. HarperCollins, 1991.
- STEINBECK, John. *Amerika ve Amerikalılar*, Türkiye İş Bankası Kültür yayınları, 1. Basım, Mart 2003, İstanbul.
- TUCKER, Veta Smith. "Purloined Identity: The Racial Metamorphosis of Tituba of Salem Village. *Journal of Black Studies* 30.4 (2000): 624–634.
- www.Englishwikipedia.org (15.09.2011)